

Arbetsplan 2017/2018

Förskolenämnd

Klockargårdens förskola

FÖRSKOLANS ARBETSPLAN

Arbetet i förskolorna bygger på följande styrdokument:

- Skollagen
- Läroplan för förskolan Lpfö 98/10
- FN:s barnkonvention
- Örebro kommuns övergripande mål (ÖSB)
- Verksamhetens arbetsplan
- Trygghetsplan
- Vägledande samspel (ICDP)

Övergripande strategier och budget, ÖSB

"Förskolan i Örebro kommun ska hålla högsta kvalitet. Förskolan ska vara en omsorgsfull och trygg plats för barnen, med god pedagogisk verksamhet."

Örebro kommuns trygghetsvision, antagen i kommunfullmäktige 18 september 2002

"Alla barn och ungdomar i Örebro kommun har rätt till en trygg miljö i förskolor och skolor. Ingen ska bli utsatt, kränkt eller mobbad. Detta är ett ansvar för varje vuxen, liksom för alla barn och ungdomar "

Örebro kommuns övergripande mål - Strategiska områden 2015–2018

Örebro kommuns fullmäktige beslutar varje höst om Övergripande strategier och budget (ÖSB). I ÖSB står det vad kommunen ska arbeta med under året som kommer och vad man ska uppnå under mandatperioden. Verksamheten ska utvecklas varje år för att nå målen för mandatperioden.

De fyra strategiområdena är:

- Hållbar tillväxt
- Människors egenmakt
- Barns och ungas behov
- Trygg välfärd

Topp 25 2025 Likvärdig förskola

- Normkritiskt förhållningssätt
- Främja språkutveckling, matematiskt utveckling samt
- Trygghetsarbete

Hållbar utveckling

- Giftfri miljö
- Smartare mat
- Mäta matsvinn

Förskolorna arbetar efter Örebro kommuns riktlinjer som garanterar att:

- Vårdnadshavare och barn får en kontaktperson i förskolan
- Vårdnadshavare och barn erbjuds två veckors inskolning i förskolan då de lär känna barn och personal
- Vårdnadshavare och barn erbjuds enskilda samtal om barnets utveckling och lärande minst två gånger om året

Förskoleområdet riktning och mål

Förskolan ska vara en tillåtande och *positiv miljö*, där barnen har möjlighet att utveckla sina egna förmågor och där deras resurser tillvaratas.

Vi ska grundlägga och förankra ett *respektfullt förhållningssätt* till varandra. Där varje människas värde synliggörs, samt verka för ett jämställt förhållningssätt mellan könen. Förskolan ska vara en plats där vi känner oss *trygga*, fri från mobbing och kränkande behandling.

Målområden i vårt arbete

Arbetsplanen beskriver och ger exempel på hur vi planerar att arbeta med läroplanens olika målområden på förskolorna inom enheten. Verksamheten utvärderas vid olika tidpunkter under året enligt uppsatta måldatum nedan.

NORMER OCH VÄRDEN

Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem.

(Lpfö 98/10.)

"Alla barn och ungdomar i Örebro kommun har rätt till en trygg miljö i förskolor och skolor. Ingen ska bli utsatt, kränkt eller mobbad. Detta är ett ansvar för varje vuxen, liksom för alla barn och ungdomar"

(Örebro kommuns trygghetsvision, antagen i kommunfullmäktige 18 september 2002)

Prioriterade mål från Läroplanen

Förskolan är en trygg plats där varje barn får tillfällen att utveckla förståelse för alla människors lika värde.

Örebro kommuns prioriterade mål

Barn och vårdnadshavare känner sig trygga i förskolan

Förskolan har nolltolerans mot mobbing och kränkande behandling.

Förskolans vardag genomsyras av ett normkritiskt och genusmedvetet förhållningssätt.

Örebro kommuns riktning "Det goda mötet" genomsyrar verksamheten.

Målen är uppnådda när:

- förskolan har en trygghetsplan som är förankrad i verksamheten bland personal, vårdnadshavare och barn.
- läroplanens värdegrund och intentionerna i det "Goda mötet" genomsyrar varje möte mellan människor och arbetet på förskolan.

- pedagoger och vårdnadshavare, har en kontinuerlig samverkan runt barnets trygghet och inflytande.
- pedagogers arbete, genomsyras av ett normkritiskt och genusmedvetet förhållningssätt.
- barn, vårdnadshavare och pedagoger känner glädje och trygghet på förskolan. Alla barn får det stöd de behöver för sin utveckling.
- pedagoger har identifierat och blivit medvetna om de normer och de normstrukturer som finns på förskolan; språk, förväntningar, val, agerande, miljöer mm.

Klockargården förskolas arbete för att nå målen

På vår förskola har vi skapat egna lokala mål utifrån läroplanen och Örebro kommuns prioriterade områden, där vi lägger extra fokus på att man har rätten att vara sig själv och att vi alla är olika men lika värda.

Vi strävar efter att:

- Alla barn ska ha rätten att vara sig själva
- Alla barn ska ha minst en kompis och vara förtrogen med hur man är en bra kompis.
- Alla barn ska få möjlighet att påverka sin vardag och få utveckla en förståelse för demokratins principer.
- Alla barn känner trygghet och trivsel.
- Alla barn ska känna omsorg för sin miljö och genom det lägga grunden för hållbar utveckling och ett livslångt lärande.

Dessa fyra mål genomsyrar all vår planering av verksamheten. Det är viktigt för oss att ta till vara och utveckla barnens ansvarskänsla och sociala förmåga för att tidigt skapa en grundläggande solidaritet för omgivningens olikheter och se möjligheterna i dem, samt att respektera och känna omsorg för sin miljö och genom detta lägga grunden för hållbar utveckling och ett livslångt lärande.

För att barnen ska kunna utvecklas och få grunden i vad som blir en del av deras livslånga lärande är det viktigt att de känner sig trygga och har roligt på förskolan. Därför strävar vi efter att barnen ska trygga på förskolan, med dess umgänge och miljö. Detta gör vi genom att vi har noll tolerans för kränkande beteende och att vi arbetar aktivt med vår trygghetsplan. Men också att alla barnen känner sig trygga med sig själva. Att de får möjligheter att fundera och reflektera kring vem är jag och varför är just jag den jag är? Vi anser att det är viktigt att varje barn blir sett, uppskattad och uppmärksammas för just sig själv och den individ som barnet väljer att vara. Vi arbetar för att varje barn utvecklar en förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsvariation. Detta gör vi genom att bland annat ge barnen möjlighet att välja hur de vill bli könade. Genom böcker, berättelser, sånger och upplevelser vill vi visa på en mångfald som berikar inte bara lärandet och förståelsen utan även utforskande av sin egen identitet. När vi lånar böcker på biblioteket så använder vi oss av Olikas förlags checklista för att få en normkreativ bokhylla där alla barn får en möjlighet att vara huvudperson och stå i centrum.

För att vi pedagoger ska var inlyssande, normkreativa och goda förebilder för vi löpande diskussioner i arbetslaget kring bemötande och hur ett bra bemötande ser ut. Vi finns där för

varandra som bollplank i alla små vardagssituationer där vi tillsammans kan ta en reflektionsminut, vi reflekterar även kring vad som är gott bemötande på våra arbetslagsträffar och i vår handledning tillsammans med vår specialpedagog.

Vi strävar efter att vara lyhörda för lekens innehåll och vara goda förebilder, detta gör vi bland annat genom att vi har en pedagog i veckan som är extra ansvarig för leken. Den pedagogen frigörs då av de andra kollegorna från kringssysslor som att diska, svara i telefon och så vidare. Vi stöttar barnen att utveckla leken och tillför idéer vid behov och strävar efter att i leken och i alla andra sammanhang hindra kränkande handlingar och utanförskap. För att stärka och utveckla barnens empatiska förmåga uppmuntrar vi dem att hjälpa varandra, välkomna varandra in i leken, kolla så att ingen kompis känner sig bortglömd och att trösta varandra. Genom att till exempel dramatisera och leka rollekar får barnen möjlighet att leva sig in i olika känslor och roller, vilket dels ger dem möjligheter att utveckla sin empatiska förmåga men också en möjlighet att ifrågasätta och skapa sin identitet.

På en I Ur och Skur-förskola läggs stor vikt vid miljö- och naturvårdsfrågor. Något som vi arbetar aktivt med bland annat genom vår Grön Flagg-profil. Vår verksamhet präglas av ett förhållningssätt som tar avstamp i hållbar utveckling där vi ser miljömedvetenhet och friluftsliv som en lika naturlig del som demokrati och rätten till sin egen identitet och detta är något som praktiseras i förskolans vardag. Vi arbetar med miljöfrågor och strävar efter att synliggöra ekologiska samband för barnen och för att utveckla sin handlingsberedskap att påverka vår livsstil på ett hållbart sätt. Vi odlar och samtalar om ekologiska livsmedel. Vi använder oss av miljömärkta- och lågenergi produkter samt sorterar vårt avfall och försöker minska vårt matsvinn. I enlighet med Örebro kommuns plan för en giftfri förskola strävar vi också med att vara så kemikaliesmarta som vi har möjlighet till. Vi arbetar utifrån ett positivt förhållningssätt, där vi ser ljus på framtiden.

UTVECKLING OCH LÄRANDE

Verksamheten ska främja leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet samt ta tillvara och stärka barnets intresse för att lära och erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra grunden för förskolans verksamhet.
(Lpfö 98).

Det livslånga lärandet börjar i förskolan. Förskoleverksamheten ska präglas av pedagogisk kvalitet, kreativitet och trygghet. Förskolan är viktig för att stödja och främja barns språkutveckling. Barns nyfikenhet stimuleras bland annat genom kultur, natur och teknik. Jämställdhetsarbetet och genusmedvetenheten i förskolan förbättras så att traditionella könsroller och mönster uppmärksammas och synliggörs. (Kommunledningen i Örebros övergripande strategier och budget 2014 med plan för 2015-2016)

Mål

Lpfö 98

Förskolan ska sträva efter att varje barn

- utvecklar sin identitet och känner trygghet i den,
- utvecklar sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära,
- utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga,
- känner delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer,

- utvecklar sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler,
- utvecklar sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande,
- tillägnar sig och nyanserar innebörden i begrepp, ser samband och upptäcker nya sätt att förstå sin omvärld,
- utvecklar sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv,
- utvecklar nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra,
- utvecklar intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och deras kommunikativa funktioner,
- utvecklar intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa,
- utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama,
- utvecklar sin förståelse för rum, form, läge och riktning och grundläggande egenskaper hos mängder, antal, ordning och talbegrepp samt för mätning, tid och förändring,
- utvecklar sin förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar,
- utvecklar sin förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp,
- utvecklar sin matematiska förmåga att föra och följa resonemang,
- utvecklar intresse och förståelse för naturens olika kretslopp och för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,
- utvecklar sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen, liksom sitt kunnande om växter, djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,
- utvecklar sin förmåga att urskilja, utforska, dokumentera, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap,
- utvecklar sin förmåga att urskilja teknik i vardagen och utforska hur enkel teknik fungerar,
- utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap, och
- som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål.

Prioriterat mål från läroplanen

Förskolans verksamhet främjar lek och kreativitet, samt stärker barnets intresse för att lära och erövra nya kunskaper och färdigheter.

Örebro kommuns prioriterade mål

Förskolorna arbetar projektinriktat, där pedagogisk dokumentation synliggör barnets lärande.

Förskolornas material och miljö, är så långt det är möjligt giftfri.

Förskolan arbetar för att främja språkligutveckling, naturvetenskap, matematik och teknik samt vidareutveckla arbetet kring kunskaps- och utbildningsuppdraget.

Målen är uppnådda när:

- barnens intressen, tankar och teorier inom de olika läroplansmålen tillvaratagits i verksamheten.
- den pedagogiska dokumentationen i större utsträckning sker tillsammans med barnen och synliggörs i UNIKUM
- förskolan bedriver ett medvetet arbete för en "giftfri förskola", med syfte att verka för ett långsiktigt, hållbart miljöarbete.
- pedagoger arbetar medvetet med förhållningssätt och aktiviteter som främjar barns språkutveckling, naturvetenskap, matematik och teknik.
- Verksamheten på förskolan genomsyras av målstyrda processer, dvs. undervisning.

Klockargården förskolas arbete för att nå målen

Vi strävar efter att barnen ska känna sig trygga i sin identitet och i den som de har valt att vara, utan bli dömda eller infogade i en mall som de inte har valt. Detta tror vi skapar självkänsla och trygghet. Vi arbetar därefter att få ett klimat som inte bara är tillåtande och accepterande utan ett klimat som ser sina omgivningsolikheter som resurser och fördelar, att det är en förmån att får lära känna någon som inte är lik sig själv.

Vi vill tillsammans med barnen skapa en lugn och empatisk atmosfär på förskolan. Vi strävar efter att uppmuntra barnen att självständigt och med hjälp av kamrater klara av- och påklädnad samt hantera matsituationen på egen hand som t.ex. ta för sig själv, hålla, skära/dela och äta. För att möjliggöra detta är det viktigt att vi vuxna är positiva och ger barnen tid att lyckas med sina uppgifter, men också att det är lagom svåra och inom den proximala utvecklingszonen för det enskilda barnet. Att hjälpa en kamrat både tillfredställer och stärker självkänslan. Vi för ständiga dialoger om hur man ber om hjälp, men också hur man upptäcker att en vän behöver hjälp och hur man på ett trevligt sätt kan erbjuda sig att hjälpa sin vän. En del i att vara en hjälpsam kamrat är även att trösta och finnas där för någon. Vi uppmuntrar barnen till att fråga varandra hur man mår, om det finns något man kan göra eller om kompiserna vill att man hämtar en pedagog om man ser någon som är ledsen eller ensam. Genom att vi arbetar med "hjälp till självhjälp" som t.ex. att inte lyfta barnen dit de vill, låta dem resa sig själva och inte bäras, stärks barnen i att utmana sig själva och flytta fram gränser.

På Klockargårdens förskola strävar vi efter att stimulera barnens nyfikenhet, vilja att utvecklas och upptäckarglädje. Vi vill att våra barn ska få uppleva och utmanas i olika miljöer, därför går vi ofta på utflykter i närområdet som bland annat består av åkermark, skog, ett naturreservat, en liten lekpark. Allemansrätten är en förutsättning för friluftslivet och utomhuspedagogik och det är något som vi på Klockargården alltid utmanar barnen att utveckla färdighet och förståelse kring. Inte störa och inte förstöra är något som vi ständigt påminner varandra om när vi vistas i naturen.

Vi vill att barnen på vår förskola ska få utveckla sin kreativitet både i leken och skapandet, detta vill vi att de ska få med naturen som inspiration och som främsta material. Loris

Mallaguzzi som är en av förgrundsgestalterna till den Reggio emilia-pedagogiken uttryckte det så här: "Barn behöver skapandet, inte för att bli konstnärer men för att inte bli slavar". Vi tror att det är viktigt att få träna upp och uttrycka sin kreativitet för att bemästra förändringar som man ställs inför och behöver anpassa sig efter. Vi vill bland annat göra det genom att ge barnen rika möjligheter att uttrycka sig genom sitt skapande. Inne har vi en ateljé där barnen efter ålder kan plocka fram det material de vill ha men vi har även planer på att göra i ordning utemiljön så skapandet kan bli mer tillgängligt även där, bland annat vill vi montera upp väggfasta stafflin på en av förrådsväggarna.

För att stödja barnen i att uttrycka sig samt reflektera över dagliga händelser arbetar vi med olika uttrycksmedel som t ex att dramatisera, måla, rita och arbeta med lera och andra naturmaterial men framför allt använder vi naturens resurser i vårt skapande. Vi erbjuder barnen att mötas av samma miljö och material många gånger eftersom det för ett litet barn är viktigt att samma aktivitet upprepas många gånger så de känner igen sig, vågar låta sig utmanas och så småningom även deltar.

Barnen ska få möjlighet till rörelse och gemenskap på ett lustfyllt sätt i naturen och på sätt förhoppningsvis utveckla grunden till ett livslångt intresse för friluftsliv. Vi kommer att stäåva efter att barnen utvecklar olika friluftsfärdigheter, är fysiskt aktiva och utvecklar kunskaper om ett hälsosamt liv. Detta kommer vi bland annat göra genom att tillsammans genomföra Skolklassikern där barnen kommer få lära sig om en hälsosam livsstil men också få prova att utöva olika typer av vintersporter, cykla, simma, springa, power walka och promenera, allt medan vi mäter, räknar och samlar ihop meter för meter. Vi pedagoger är förebilder och upplever och upptäcker tillsammans med barnen.

På Klockargårdens förskola tycker vi att det är viktigt att alla barn ska få komma till tals och känna att det de har att säga är viktigt och att de blir lyssnade på. Vi tycker även att det är viktigt att möta upp barnens individuella språkutveckling och ge dem utmaningar som utvecklar den vidare. I forskningen kring barns språkutveckling har flera forskare kommit fram till att det viktigt att man inte begränsar arbetet med språkutveckling till enskilda stunder på förskolan. En av dessa forskare är Veli Toumela som menar att det är förhållningssättet gentemot språket och språkutvecklingen som är det viktiga. (Flicka, avloppsrör och stjärnprickig - om små barns språkvärld. En bok för alla, 2002). Med det i åtanke kommer vi nedan att berätta om hur vi arbetar med språkutveckling i både stort och smått.

Vi har som mål att ge barnen möjligheten att utveckla ett rikt språk som respekterar sina omgivningsolikheter. Syftet är att ge barnen redskap att uttrycka sig på olika sätt samtidigt som att göra dem medvetna om vilken effekt val av ord kan ha, att man med ord kan både såra någon, höja någon osv. Detta har gör vi genom att arbeta med begreppsbenämningar, på samlingar, genom ordbilder, genom begreppsappar. Vi läser och sjunger mycket och tillsammans med biblioteket väljer vi böcker från olika författare och utifrån ett mångfaldstänk. Olika författare ser världen utifrån sitt perspektiv och med sina ord och vi känner att det är en viktig del i både språkutvecklingen men också utifrån att lära sig tolka och förstå sin omvärld att få möta olika författare från hela världen. Men framför allt är detta något som genomsyrar hela vår vardag, vi vill inte isolera arbetet med språket till enskilda stunder. Vi som pedagoger hjälper varandra med att vara medvetna om sitt eget språkbruk och hur det kan påverka barnen. Det är därför viktigt för oss att vi använder en trevlig ton, vågar använda många olika ord, rätt termer och även avancerade ord, under detta läsår har vi pedagoger även satt extra fokus på att använda ett språk som är normkreativt och som

inte könar sådant som inte redan har ett kön. Vi har också uppmuntrar barnen att fråga om ord de inte förstår.

"För barn kan matematik i början vara begrepp som långt och kort, varmt och kallt, tjockt och tunt, tungt och lätt, smalt och brett, länge och en kort stund. Många begrepp kan förklaras genom att vi låter barnen jämföra och berätta vad de upptäcker. "Barn och matematik 3-5, Myndigheten för Skolutveckling. S. 3"

Vi tror att det är viktigt att matematiken blir en del av vardagen precis som språket, att matematik i vardagen blir ett förhållningsätt för pedagogerna och inte bara små stunder på till exempelvis samlingar. För att fånga matematiken i vardagen gör vi det genom lek och rutinhandlingar med syftet att på sätt göra matematiken till en naturlig del i barnens vardag, men där vi ändå belyser med korrekta benämningar vad det är barnen gör, tex vid dukning, parbildning, sortering, talföljd och antal men även addition och subtraktion.

Med de yngre barnen har det handlar mycket om att uppleva rumsuppfattning genom att till exempel få springa och orientera sig runt i olika miljöer, vad är stort och litet, vilka lägesord finns i denna miljö? Parbildning och sortering men även ordningsföljd och talföljd har varit naturliga delar i deras vardag. Här arbetar vi pedagoger främst med att ge yngre upplevelser där hela kroppen är involverade i lärandet och där vi pedagoger finns med som stöd och sätter ord på vad de upplever. För de äldre barnen arbetar vi förutom att fånga matematiken i deras vardag med fånga deras intresse för addition och subtraktion genom att arbeta med visuell addition och subtraktion på olika sätt, men också genom att visuellt arbeta med så väl geometri och bråk. Naturen är viktigt del i vårt arbete med att få uppleva och arbeta med matematik. Hur tung är en sten egentligen och hur lång är en pinne? Vi vill skapa rika möjligheter att reflektera och undersöka matematik genom att bland annat skapa förutsättningar för detta på vår gård.

Matematik kommer att bli en viktig del i vårt projekt kring Skolklassikern, hur långt är egentligen 1 meter och hur långt är då 30 000 meter som är ett Lidingölopp. Hur mycket måste vi cykla för att tas oss runt hela Vättern?

"Förskolan ska lägga stor vikt vid miljö-och naturvårdsfrågor. Ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro ska präglade förskolans verksamhet. Förskolan ska medverka till att barnen tillägnar sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och förstår sin delaktighet i naturens kretslopp. Verksamheten ska hjälpa barnen att förstå hur vardagsliv och arbete kan utformas så att det bidrar till en bättre miljö både i nutid och i framtid." (Lpfö – 98 rev 2016. s. 7)

"Det handlar inte om att barnen ska förstå alla naturvetenskapliga fenomen som de kommer i kontakt med, för det kommer de inte att göra. När det gäller teknik handlar det inte om att göra rätt, utan snarare om att våga göra fel. Det viktigaste för barn är att samla erfarenheter; uppleva, fascineras, ifrågasätta, konstatera, klura och skapa." (Leka och lära naturvetenskap och teknik ute. Förskola och Förskoleklass, 2014. s. 19)

Vi tror att det är viktigt att naturvetenskap och teknik blir en del av vardagen precis som språket och matematiken, att naturvetenskap i vardagen blir ett förhållningsätt för pedagogerna och inte bara små stunder på till exempelvis samlingar. För att fånga naturvetenskap i barnens vardag gör vi det genom lek och rutinhandlingar med syftet att på så sätt göra naturvetenskapen till en naturlig del i barnens vardag, men där vi ändå belyser med korrekta benämningar vad det är barnen gör, tex att gungan är i en pendelrörelse.

Konstruktion är något som alla barnen på hela förskolan tycker varit intressant. Här sätter vi ord på de tekniska problemen som vi stöter på men vi utmanar dem på sin egen nivå genom att ge dem nya tekniska problem för dem att lösa. Hur kan man bygga för att skapa hävstångseffekt? Då många av barnen tycker att maskiner är intresseranta har de i sina byggen försöker efterskapa de funktioner olika stora maskiner har. Genom de rika möjligheter till att konstruera med olika material så väl ute som inne blir konstruktionerna mer och mer avancerade och på så sätt kan vi hjälpa barnen att utvecklas inom området utifrån sina egna förutsättningar. Vi är också noga med att visa på olika konstruktioner i naturen. Hur gjorde egentligen spindeln när den byggde sitt nät? Varför ser bladen ut på det viset? Hur är en grankotte uppbyggd?

Med hjälp av de djur som bor på förskolan har vi fått en naturlig samlingspunkt kring biologi. Hos oss bor det fiskar och afrikanska jättesnäcker samt att det med jämna mellanrum kommer två kaniner på besök och är med oss under hela dagen. Alla fungerar de på olika sätt och behöver lite olika mat samt skötsel. De afrikanska jättesnäcker kom till oss relativt nykläckta i augusti förra året och de har fått se hur de har växt upp och blivit köns mogna, så nu hoppas vi ägg. Eftersom de dessutom är tvåkönade så är det en fantastisk möjlighet att prata om kön och hur man kan välja sitt kön och pronomen.

På vår förskola ägnas alltid en del av vårterminen till vår köksträdgård och blomsteräng, där barnen får vara med och följa hur olika grödors kretslopp ser ut. Vad behövs för att de olika växterna ska må bra? Hur kan man göra jorden mer näringsrik, och vad är egentligen näring för en växt?

Genom barnens intresse och det som barnen möter här i vardagen i form av våra djur, köksträdgården och konstruktionsmaterialet ringar vi in ett relativt brett område av naturvetenskap och teknik, detta har vi kompletterat med utflykter i närområde där vi har kunnat studera och undersöka andra fenomen som bland annat årstidsväxlingar.

Barnen på I Ur och Skur ska ges möjlighet att utveckla friluftslivsfärdigheter för att främja lusten till fysisk aktivitet och omsorg om sin hälsa. En av våra pedagoger har gått Friluftsfjärmandets grundutbildning och under hösten kommer ytterligare en av pedagogerna att gå den, tanken är att den tredje fast anställda pedagogen, som i dagsläget är föräldraledig, ska gå grundutbildningen under 2018. I Örebro kommun finns ett nära samarbete med Naturskolan vilket har gjort att pedagogerna har fått utbildning i att Leka och lära matematik och teknik ute, och under läsåret så kommer det kompletteras med likande utbildningar i språk och naturvetenskap. Vi är även aktiva i två olika nätverk kring utomhuspedagogik, det ena i regi av Friluftsfjärmandet och det andra av Naturskolan vilka båda ger oss mer kunskap kring utomhuspedagogik. Vi kommer också att undersöka möjligheterna till att göra studiebesök på andra I Ur och Skur-förskolor för att få inspiration och nya kunskaper. Vi vill att barnen ska få möjligheten att utveckla en känsla för och kunskap om naturen samt en glädje och färdigheter att vistas i olika friluftsmiljöer, och därför är det viktigt att vi pedagoger besitter kunskap i friluftsliv och utomhuspedagogik. På vintern har vi som mål att ha skidlek och skridskolek där målet bl. a är att med ett på ett lustfyllt sätt utveckla barnens motorik, färdighet och förtrogenhet att åka skidor/skridskor. Detta blir också ett viktigt led i att klara av genomföra skolklassikern.

Vi har drömmar, önsknings och förhoppningar om att kunna göra olika förändringar i vår utemiljö som skulle förenkla och förbättra arbetet med utomhuspedagogik och målet om att

vara en bra I Ur och Skur-förskola. Vi vill till exempel kunna skapa möjligheter för matlagning ute med barnen och genom att skapa en bättre matplats underlätta även för de minsta att äta ute. Vi vill också skapa utemiljö som inspirerar och bjuder in till okodad lek som främjar lärande, fantasi och kreativitet. Med små steg och samarbete med barnen så kommer vi att driva det arbetet framåt. Ett önskemål från barnen som vi till exempel har genomfört är flexibilitet i vad som är "inneleksaker" och "uteleksaker".

Vi strävar efter att synliggöra barnens kunskaper genom att bekräfta dem i det de gör, prata om deras utveckling och genom fotografier dokumentera deras utveckling. Vi samlar våra dokumentationer i plattformen Unikum samt en dokumentationspärm som finns lättillgängligt för barnen. Vi behöver dock bli bättre på att återkoppla och diskutera dokumentationerna med barnen så att dokumentationen även blir en pedagogisk dokumentation utifrån ett barnperspektiv.

BARNNS INFLYTANDE OCH DELAKTIGHET

Lpfö 98

I förskolan läggs grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan.

- De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för bör ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av verksamheten.
- Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed få möjlighet att påverka sin situation.

Övergripande strategier och budget, ÖSB

Barn och ungdomar i Örebros förskolor och skolor har rätt till reell delaktighet och inflytande över sin egen skolgång och verksamhet i stigande grad utifrån ålder och mognad.

Barnkonventionssnurren

Barnkonventionssnurren (barnkonventionsanalys) är en modell som kan användas för att prova ett beslut utifrån barnkonventionens 2, 3, 6 och 12 artikel. Det är de fyra av artiklarna i barnkonventionen som är vägledande för hur helheten ska tolkas. Artikel 2, 3, 6 och 12 kallas för de fyra huvudprinciperna. När man läser alla övriga artiklar ska man läsa dem med huvudprinciperna "som glasögon", enligt Barnombudsmannen.

Artikel 2

- Slår fast att alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3

- Anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet.
- Begreppet "barnets bästa" är konventionens grundpelare och har analyserats mer än något annat begrepp i barnkonventionen.
- Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall.

Artikel 6

- Säger att varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas.
- Artikeln handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.

Artikel 12

- Handlar om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne.
- När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.
- Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.

Prioriterade mål från läroplanen

Alla barn har ett påtagligt inflytande på verksamhetens innehåll och arbetssätt.

Alla barn utvecklar sin förmåga att förstå och handla efter demokratiska principer.

Örebro kommuns prioriterade mål

Barn har ett reellt inflytande i sin vardag, utifrån ålder och mognad.

Målen är uppnådda när:

- Förskolans verksamhet utformats utifrån barnens nyfikenhet, erfarenheter, intressen, förutsättningar och behov.
- Pedagogerna tillvaratar varje barns förmåga och vilja att ta ett allt större ansvar för sig själv och samvaron i barngruppen, samt ges möjlighet att delta i olika former av samarbete och beslutsfattande.

Klockargårdens förskolas arbete för att nå målen

Vi är övertygande om att det är mer lustfyllt och mer lärorikt om man får känna att man kan vara med och påverka sin vardag och vad som händer i den. Därför är det viktigt för oss att barnen får känna sig delaktiga i planeringen och utvärderingen av verksamheten. Vi strävar efter att vara lyhörda och låta varje barn, efter sin egen förmåga och utveckling, utveckla viljan att ta ansvar och utöva inflytande i verksamheten och miljön. Tillsammans med barnen strävar vi efter att vara flexibla och fånga lärande situationer utifrån barnens egna initiativ. Vi vill uppmuntra barnen att använda sin fantasi och kreativitet och ge den stort utrymme i allt vi gör samt även som pedagoger låta oss inspireras av barnens öppenhet och fantasifulla sinne. Genom att barnen deltar aktivt, blir lyssnade på och tränas i att lyssna på andra, stärks deras möjligheter och känsla av att kunna påverka.

Vi vill tydliggöra alla val och möjligheter som barnen har under dagen men vi också visa dem enkla demokratiska processer där barnen får en möjlighet att rösta på olika förslag och bekanta sig med röstningsprocessen.

I år kommer vi att utveckla vårt Grön flagg råd genom att ha representanter från barnen i rådet. Vi hoppas det ska bli ett roligt sätt för dem att känna att de kan påverka hur vi ska arbeta med våra utvecklingsområden.

Maten är något som många av våra barn brinner för och de vill vara med och påverka vad vi ska äta till frukost och mellanmål, där vi på ett demokratiskt sätt kan diskutera kring det vi äter på förskolan. Vi kommer även att föra en dialog med vår kock kring vad barnen tar upp.

FÖRSKOLA OCH HEM

Lpfö 98

Förskolans arbete med barnen ska ske i ett nära samarbete med hemmen. Föräldrarna ska ha möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan.

Örebro kommuns prioriterade mål för förskolan:

Vårdnadshavare till barn i Örebros förskolor ska känna sig delaktiga och uppleva att de har rätt till insyn och inflytande över sitt barns utveckling.

Målen är uppnådda när:

- Vårdnadshavare använder Unikum och följer sitt barns utveckling och lärande.
- Vårdnadshavare ges möjlighet till insyn, information och delaktighet i förskolans verksamhet.
- Vårdnadshavare erbjuds två veckors inskolning, egen kontaktperson på förskolan samt två utvecklingssamtal per år enligt Örebro kommuns riktlinjer.

Klockargårdens förskolas arbete för att nå målen

Vi vill att alla vårdnadshavare ska känna att förskolan är en lustfylld, lärande och trygg plats att lämna sitt barn till. Där de känner förtroende för pedagogerna och att de både får insyn i verksamheten och kan vara med och påverka den.

Detta är våra tidsbestämda verksamhetsmål:

- Vi ska hålla ett tidigt föräldramöte så att vårdnadshavarna tidigt känner att de blir inbjudna till verksamheten – september.
- Dela ut nyhetsbrev en gång i månaden där vi informerar om vad vi har gjort och vad vi kommer att göra – 1 gång i månaden.
- Vi ska fortsätta arbeta med Unikum både via bloggen som gäller hela förskolan och de enskilda lärloggarna.
- Vi ska erbjuda möjlighet till ett föräldraråd.
- Vi ska erbjuda utvecklingssamtal, där vårdnadshavare kan vara med och påverka såväl planering som utvärdering – september och april.
- Vi kommer att tre-fyra gånger per läsår bjuda in till aktiviteter – oktober, december, juni och ev. en gång till i april.

- Erbjudna en anknytningspedagog under inskolning.

Vi vill att vårdnadshavarna ska känna sig trygga och vilja lyfta saker med samtliga pedagoger. Vi vill även att vårdnadshavarna ska känna att de kan välja vilken pedagog som de vill prata med, därför har vi valt att de får välja vilken pedagog som de till exempel har utvecklingssamtal med. Utvecklingssamtalen får dubbla syftet då vi dels genom dem vill bjuda in vårdnadshavarna till delaktighet i planering och utvärdering men de har även syftet att vi tillsammans kan sitta ner och diskutera hur förskolan på bästa sätt kan hjälpa just det enskilda barnet till utveckling.

Genom Unikum och nyhetsbrev vill vi hålla vårdnadshavarna informerade och delaktiga i verksamheten. I förskolans blogg skriver vi om vad vi gjort under dagen medan nyhetsbrevet handlar mer om verksamheten i stort.

Inför en inskolning utser vi en pedagog som blir barnets anknytningspedagog men vi är noga med att påtala för vårdnadshavare att om vi märker att barnen visar större intresse för en annan pedagog så byter vi, då vi vill att barnet ska styra inskolningen och att varje inskolning ska vara unik.

Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet

Förskolan skall sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnets allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. (Lpfö98)

Samarbetet mellan förskola, förskoleklass, skolan och fritidshemmet ska fortsätta utvecklas så att barnens utveckling och lärande stöds i ett långsiktigt perspektiv (Kommunledningen i Örebro övergripande strategier 2017-2019).

Prioriterade mål från Läroplanen

- Utbyta kunskaper och erfarenheter med personalen i förskolan och i förskoleklass.
- Förskolan ska samverka med personalen i förskoleklass, skola och fritidshem för att stödja barnens övergång till dessa verksamheter.

Örebro kommuns prioriterade mål:

Rutiner finns för samverkan och samarbete mellan förskola, förskoleklass, fritidshem och skola.

Målen är uppnådda när:

- vi följer handlingsplanen för övergång och samverkan i Östernärke skolområde.
- pedagoger i förskola och förskoleklass möts, för utbyte av kunskap och erfarenheter med fokus på barns lärprocesser.

Klockargårdens förskolas arbete för att nå målen

Vi vill att alla barn som ska gå till förskoleklassen ska göra det med förväntan och glädje. För att barnen ska göra det tror vi på en lång överinskolning till skolan och

förskoleklassen. Detta gör vi genom att samarbeta både med förskoleklassen men också genom ett samarbete med den andra förskolan i byn.

Vi kommer att under september månad börja med att barnen som ska börja förskoleklassen från vår förskola och Askers förskola ha idrott tillsammans i skolans gymnasal. Under vårterminen kommer vi att eventuellt äta tillsammans i skolans matsal en dag i veckan. Syftet med detta är dels att barnen i båda grupperna ska lära känna varandra samt att de i lugn och ro ska få bekanta sig med skolan miljön och rutiner.

Under vårterminen går vi även ner till F-1:an och hälsar på under 4-6 tillfällen där de får lära känna sin nya pedagoger och upptäcka miljön. Under våren ska vi sedan hålla samtal utifrån Skolverkets mall kring överlämning till förskoleklass, där vårdnadshavarna och barnen får vara med och påverka vad de vill att mottagande pedagoger ska få veta. När alla samtalen är klara kommer vi sedan att ha ett överlämningssamtal mellan lämnade och mottagande pedagoger.

Uppföljning, utvärdering och utveckling

Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. Syftet med utvärderingen är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, dvs. verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande. (Lpfö 98).

Verksamheten pedagogiska arbete följs upp och utvärderas genom:

- Kontinuerlig genomlysning av arbetsplaner och komplettering utifrån verksamhetens nuläge.
- Uppföljning och arbete med förbättringsområden utifrån brukarenkätens resultat.
- Utvecklingssamtal och förskoleråd.
- Diskussion och reflektion på arbetsplatsträffar.

Vårt förskoleområde arbetar med verktyget "Från start till mål", som ger en grund för uppföljning och analys av verksamhetens arbete. Barnens lärprocesser går att följa i barnens lärloggar i UNIKUM.

Målen är uppnådda när:

- Arbetslaget kontinuerligt och systematiskt dokumentera, följa upp och analysera varje barns utveckling och lärande samt utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjlighet att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål och intentioner.

Klockargårdens förskolas arbete för att nå målen

Vi vill genom dokumentationsverket Start till mål få en bättre överblick och ett mer kontinuerligt systematiskt kvalitetsarbete. Start till mål-pärmen samt dokumentationsverktyget för Grön flagg ska vara med och ligga som en strukturell grund på samtliga reflektions- och planeringsträffar samt våra APT:n.